O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi:
№ BD-60310100 – 2.05
"29" 08 2024 yil

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
q.x.f.d., professor
__________ Elmurodov A.A.
"29" 08 2024

MOLIYAVIY VA BOSHQARUV TAHLILI

ISHCHI O'QUV DASTURI (SILLABUSI)

(Sirtqi ta'lim 3-bosqich talabalari uchun)

Bilim sohasi:	300000	-	Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
Ta'lim sohasi:	310000	-	Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60310100	-	Iqtisodiyot (qishloq xo'jaligida)

Samarqand – 2024

Fanning ishchi o'quv dasturi (sillabusi) 202_ yilda tasdiqlangan o'quv reja va fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:
Tirkashev F.M. – SamDVMChBU "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi" kafedrasi assistenti

Taqrizchilar:
1. **Toshnazarov S.** – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti "Buxgalteriya hisobi" kafedrasi mudiri, i.f.d., professor
2. **Mardonov M.** – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali "Buxgalteriya hisobi va statistika" kafedrasi mudiri i.f.b.f.d. (PhD), dotsent

Fanning ishchi o'quv dasturi "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi" kafedrasining 2024 yil "29" 08 dagi "1" -son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri: ______________ **Eshmuradov U.T.**

Fanning ishchi o'quv dasturi "Iqtisodiyot" fakulteti Kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2024 yil _____ _________dagi ____ -sonli bayonnoma).

Fakultet kengashi raisi: ______________ **Alikulov A.I.**

Kelishildi:
O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i, professor v.b. ______ **Ro'ziqulov R.F.**

Fan Sillabusi

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti

Fan to'g'risida ma'lumot
Fan shifri: MBT2604
Fan nomi: Moliyaviy va boshqaruv tahlili
Semestr/yil: 6-semestr/2024-2025 o'quv yili
Kafedra: Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi
Soatlar/kreditlar: 4,0 ECTS (20 auditoriya soati, 100 soat mustaqil ta'lim)

Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Mustaqil ta'lim	Jami
8	12	100	120

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:
Auditoriya vaqti: dars jadvaliga asosan
Talablar:
Fan uchun mas'ul kafedra: Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi
Instruktor to'g'risida ma'lumot
Kafedra joylashgan joyi: **SamDVMChBU, 5-o'quv binosi, 521-xona**
Telefon: +99893-338-55-23; +99891-524-55-77 mobil
E-mail: tfm-79@mail.ru
Ish vaqti: Uchrashuvga ko'ra

I. Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarga xo'jalik yurituvchi sub'yektlarning faoliyati, ularning samaradorligi, moliyaviy ahvoli va natijaviyligi, pul oqimlarini boshqarish va kapitalni o'stirish imkoniyatlarini aniqlashni o'rgatish bo'yicha nazariy va amaliy bilimlarni va ko'nikmasini shakllantirishdan iborat.

II. Fanning vazifasi – talabalarga xo'jalik yurituvchi sub'yektlarning aktivlari va ularning kelgusidagi ko'payishi, kapital va uning o'sishi, majburiyatlarining holati, moliyaviy natijasi va rentabelligi, pul oqimlari va ularning kutilishlari boshqaruvning barcha ob'yektlari bo'yicha axborotlarni chuqur qayta ishlash orqali faoliyatni turi va maqsadli yo'lga qo'yishni ko'rsatib berishdan iboratdir.

III. Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- moliyaviy tahlilning maqsadi, ob'yektlari va sub'ektlari, tahlilning vazifalari va axborot manbalari ***haqida tasavvurga ega bo'lishi;***
- moliyaviy tahlilni tashkil etish, tahlil qilishda manbalar hajmini aniqlash, to'plash, ularni to'g'riligini tekshirish, qayta ishlash va tahlilga moslashtirish, tahlil natijalarini umumlashtirish va rasmiylashtirish va amalga oshirish bosqichlarini ***bilishi va ulardan foydalana olishi;***

xo'jalik yurituvchi sub'yektlarning aktivlari va ularning kelgusidagi ko'payishi, kapitali va uning o'sishi, majburiyatlarining holati, moliyaviy natijasi va rentabelligi, pul oqimlari va ularning kutilishlari boshqaruvning barcha ob'yektlari bo'yicha axborotlarni chuqur qayta ishlash orqali faoliyatni turi va maqsadli yo'lga qo'yish ***malakalariga ega bo'lishi kerak.***

IV. O‘qitish usullari:

Fanni o‘qitish jarayonida zamonaviy uslublardan foydalanish, sohadagi muammolarni ta’limning ommaviy shakllari bilan bog‘lab, talabalarning nazariy bilimlarini amaliy mashg‘ulotlar orqali mustahkamlab borish lozim. O‘quv materiallarini talabalar tomonidan unumli o‘zlashtirish uchun ko‘rgazmali qurollar o‘qitishning texnik vositalari, chorvachilik fani bo‘yicha chop etilgan ma’ruza matnlaridan keng foydalanish, talaba bilimini baholash tizimini joriy etish. Ma’ruza mashg‘ulotlarida ilg‘or pedagogik texnologiyalar foydalaniladi.

“Moliyaviy va boshqaruv tahlili” kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim.

Tizimli yondoshuv.

Faoliyatga yo‘naltirilgan yondoshuv.

Dialogik yondoshuv.

Hamkorlikdagi ta’limni tashkil etish.

Muammoli ta’lim.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

5.1. “Moliyaviy va boshqaruv tahlili fanidan rejalashtirilgan ma’ruza mashg‘ulotlarining kalendar tematik rejasi

Ma’ruza mashg‘ulotlarining:			
№	**mavzulari**	**rejasi**	**soat**
1.1	Moliyaviy va boshqaruv tahlili fanining nazariy asoslari	1.1.1.Tahlilning zamonaviy boshqaruvdagi roli, o‘rni va ahamiyati. 1.1.2. Moliyaviy va boshqaruv tahlili fanining predmeti, ob’yekti, maqsadi, vazifalari, prinsiplari. 1.1.2. Moliyaviy va boshqaruv tahlili fanining metodi va uning o‘ziga xos xususiyatlari.	2
1.2.	Moliyaviy tahlilni tashkil etish va axborot manbalari.	1.2.1. Moliyaviy va boshqaruv tahlilni tashkil etish, yuritish, xulosalarni shakllantirish sohasidagi munosabatlarni tartibga solishning me’yoriy asoslari. 1.2.2. Moliyaviy va boshqaruv tahlilni tashkil etish shakllari. 1.2.3. Moliyaviy va boshqaruv tahlil bosqichlari.	2
1.3.	Korxonaning operatsion faoliyatini tahlili.	1.3.1.Operatsion faoliyat tahlilining mazmuni va muhim vazifalari. 1.3.2. Korxona faoliyatining turlari: operatsion, investitsion, moliyaviy faoliyat. 1.3.3. Operatsion faoliyat tahlili va	2

3 (qoniqarli) baho:

Mohiyatini tushunish;

Bilish, aytib berish;

Tasavvurga ega bo‘lish;

2 (qoniqarsiz) baho:

Dasturni o‘zlashtirmaganlik;

Fanning mohiyatini bilmaslik;

Aniq tasavvurga ega bo‘lmaslik;

Mustaqil fikrlay olmaslik.

2. Vahobov A.V., Ishonqulov N.F., Ibroximov A.T. Moliyaviy va boshqaruv tahlili. Darslik. -T.: Iqtisod-Moliya, 2013.

Qo'shimcha adabiyotlar

3.Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.

4.Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. –Toshkent: "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.

5.Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. –Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.

6.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.

7.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.

8.Pardayev M.Q. Iqtisodiy tahlil nazariyasi. Darslik. 2-nashr. - T.: "Innovatsion rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2021.

9.Sagdillayeva Z., Choriyev I., Hamidova S., Yuldasheva U. Iqtisodiy tahlil. Darslik. - T.: "IQTISODIYOT", 2020.

10.Qudratov T. Qishloq xo'jalik korxonalari faoliyatining tahlili. -T.: "Ilm Ziyo", 2012.

11.Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. Учебник. -5 е изд., пер. и. доп. –М: Инфра-М.: 2009.

Axborot manbaalari

1. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi portali
2. www.imv.uz – O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyot va moliya vazirligi sayti
3. www.norma.uz – axborot-huquqiy portal

VIII. Baholash

Talabalarning fanlarni o'zlashtirishi 5 ballik tizimda baholanadi.

5 (a'lo) baho:

Xulosa va qaror qabul qilish;
Ijodiy fikrlay olish;
Mustaqil mushohada yurita olish;
Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

4 (yaxshi) baho:

Mustaqil mushohada yurita olish;
Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

		uning muhim jihatlari. 1.3.4. Mahsulot (ish, xizmat)larning tarmoq va faoliyat tavsifi. 1.3.5. Korxona operatsion faoliyati samaradorligini baholash.	
1.4	Ishlab chiqarish va davr xarajatlari tahlili	1.4.1. Xarajatlar tahlili maqsadi, mazmuni va vazifalari. 1.4.2. O'zgaruvchan va o'zgarmas xarajatlar tahlili. 1.4.3. Xarajatlarni umumiy hajmi va ularni asosiy elementlari bo'yicha baholash, tahlil qilish. 1.4.4. Xarajatlarni faoliyat turlari, javobgarlik markazlari kalkulyatsiya moddalari bo'yicha tahlili. 1.4.5. Moddiy, mehnat haqi, asosiy vositalarni saqlash va ishlatish xarajatlari tahlili.	2
		Jami:	**8**

5.2. "Moliyaviy va boshqaruv tahlili" fanidan rejalashtirilgan amaliy mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

Amaliy mashg'ulotlarning			
№	**mavzulari**	**rejasi**	**Soat**
1.1	Moliyaviy va boshqaruv tahlili fanining nazariy asoslari	1.1.1.Tahlilning zamonaviy boshqaruvdagi roli, o'rni va ahamiyati. 1.1.2. Moliyaviy va boshqaruv tahlil fanining predmeti, ob'yekti, maqsadi, vazifalari, prinsiplari. 1.1.2. Moliyaviy va boshqaruv tahlil fanining metodi va uning o'ziga xos xususiyatlari.	2
1.2.	Moliyaviy va boshqaruv tahlilni tashkil etish va axborot manbalari.	1.2.1. Moliyaviy va boshqaruv tahlilni tashkil etish, yuritish, xulosalarni shakllantirish sohasidagi munosabatlarni tartibga solishning me'yoriy asoslari. 1.2.2. Moliyaviy va boshqaruv tahlilni tashkil etish shakllari. 1.2.3. Moliyaviy va boshqaruv tahlil bosqichlari.	2
1.3.	Korxonaning operatsion faoliyatini tahlili.	1.3.1.Operatsion faoliyat tahlilining mazmuni va muhim vazifalari. 1.3.2. Korxona faoliyatining turlari: operatsion, investitsion, moliyaviy	4

		faoliyat. 1.3.3. Operatsion faoliyat tahlili va uning muhim jihatlari. 1.3.4. Mahsulot (ish, xizmat)larning tarmoq va faoliyat tavsifi. 1.3.5. Korxona operatsion faoliyati samaradorligini baholash.	
1.4	Ishlab chiqarish va davr xarajatlari tahlili	1.4.1. Xarajatlar tahlili maqsadi, mazmuni va vazifalari. 1.4.2. O'zgaruvchan va o'zgarmas xarajatlar tahlili. 1.4.3. Xarajatlarni umumiy hajmi va ularni asosiy elementlari bo'yicha baholash, tahlil qilish. 1.4.4. Xarajatlarni faoliyat turlari, javobgarlik markazlari kalkulyatsiya moddalari bo'yicha tahlili. 1.4.5. Moddiy, mehnat haqi, asosiy vositalarni saqlash va ishlatish xarajatlari tahlili.	4
		Jami:	**12**

VI"Moliyaviy va boshqaruv tahlili"fanidan rejalashtirilgan talabalar mustaqil ta'limining kalendar tematik rejasi

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Amalga oshirish mexanizmi	Bajarish muddati	Hajmi (soatda)
1	Moliyaviy tahlil fanining nazariy asoslari	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	sentabr 2024	4
2	Moliyaviy tahlilni tashkil etish va axborot manbalari	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	sentabr 2024	4
3	Korxonaning operatsion faoliyatini tahlili.	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	sentabr 2024	4
4	Korxonaning ishlab chiqarish xarajatlari tahlili.	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	sentabr 2024	4
5	Korxonaning davr xarajatlari tahlili.	Adabiyotlardan foydalanib, individual topshiriqlarni bajarish tayyorlash	oktabr 2024	6
6	Buxgalteriya balansi tahlili.	Adabiyotlardan foydalanib, individual topshiriqlarni bajarish tayyorlash	oktabr 2024	6
7	Moliyaviy barqarorlik tahlili.	Adabiyotlardan foydalanib, individual topshiriqlarni bajarish tayyorlash	oktabr 2024	4
8	Kreditga layoqatlilik tahlili.	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	oktabr 2024	4
9	Korxona debitorlik qarzlari tahlili.	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	noyabr 2024	4
10	Korxona kreditorlik qarzlari tahlili.	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	noyabr 2024	6
11	Moliyaviy natijalar tahlili.	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	noyabr 2024	6
12	Korxona rentabellik ko'rsatkichlari tahlili.	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	noyabr 2024	6
13	Pul oqimlari tahlili.	Adabiyotlardan foydalanib, individual topshiriqlarni bajarish tayyorlash	dekabr 2024	4
14	Xususiy kapital tarkibi va uning tahlili.	Adabiyotlardan foydalanib, individual topshiriqlarni bajarish tayyorlash	dekabr 2024	6
15	Moliyaviy leveridj ko'rsatkichlarini tahlili.	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	dekabr 2024	4
16	Korxonalar iqtisodiy nochorligi (bankrotligi)ni baholash va tahlil qilish.	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	dekabr 2024	6
17	Korxonalar moliyaviy holatini reyting baholash va tahlil qilish.	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	yanvar 2025	6
18	Moliyaviy hisobot elementlarini bashoratlash.	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	yanvar 2025	4
19	Korxona eksport operatsiyalarining tahlili.	Adabiyotlardan foydalanib, individual topshiriqlarni bajarish tayyorlash	yanvar 2025	6
20	Korxona import operatsiyalarining tahlili.	Referat yozib, taqdimot tayyorlash	yanvar 2025	6
	Jami:			**100**

VIII. Adabiyotlar

Asosiy adabiyotlar

1. Xasanov B.A., Raximov M.Y., Aliqulov A.I. va bosh. Moliyaviy tahlil. Darslik. – T.: "Iqtisodiyot", 2022.